

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/226992,Niepokonany-na-biezni-niezlomny-w-boju.html>
26.02.2026, 18:43

[Następny](#)

[Powrót](#)

Niepokonany na bieżni, niezłomny w boju

31 lipca to wyjątkowa data w dziejach polskiego olimpizmu. Również 4 lata po historycznym sukcesie Haliny Konopackiej pierwsze złoto wśród mężczyzn zdobył dla Biał-Czerwonych Janusz Kusociński. W Los Angeles zwyciężył w biegu na 10000 m.

31.07

[Palmiry Sport Zbrodnie niemieckie](#)

Już jako dziecko przejawiał duże zainteresowanie sportem. Grał w piłkę, ale najbardziej chciał zostać piłkarzem. Był członkiem wielu amatorskich drużyn. To właśnie w jednym z nich - warszawskiej „Sarmacie” - koledzy z boiska nadali mu pseudonim „Kusy”.

Przygodę z lekkoatletyką rozpoczął przez przypadek. Z powodu braku jednego zawodnika zaproponowano mu start w sztafecie, którą od razu poprowadził do zwycięstwa. Szybko przyszedł też większe sukcesy, łącznie z 10-krotnym mistrzostwem Polski i dwukrotnym poprawieniem rekordu świata.

Najważniejszym triumfem w karierze Kusocińskiego pozostaje jednak wywalczone 31 lipca 1932 r. złoto w biegu na 10000 metrów podczas igrzysk w Los Angeles. Sukces ten na stałe zapisał się w annałach polskiego sportu - był to pierwszy medal z najcenniejszego kruszcu w dziejach polskiego olimpizmu, wywalczony w rywalizacji mężczyzn.

Kiedy wybuchła II wojna światowa, w ciągu jednego dnia ze sportowca stał się żołnierzem. Zgłosił się jako ochotnik do polskiej armii. Walczył w stopniu kaprała w kompanii karabinów maszynowych II batalionu 360. Pułku Piechoty. Za udział w walkach w obronie Warszawy, podczas których był dwukrotnie ranny, został odznaczony Krzyżem Walecznych.

Po kapitulacji pozostał w Warszawie, gdzie rozpoczął pracę jako kelner w barze „Pod kogutem” przy ulicy Jasnej. Było to miejsce, w którym gromadzili się warszawscy sportowcy. Janusz Kusociński od razu rozpoczął działalność konspiracyjną, w miejscu swojej pracy kolportował i rozprowadzał nielegalną prasę.

W tym okresie posługiwał się pseudonimem „Prawdzic”. W wyniku denuncjacji został aresztowany przez Gestapo 28 marca 1940 r. Osadzony początkowo w więzieniu mokotowskim, a następnie przy al. Szucha 25.

Miedzy 20 a 21 czerwca pierwszy polski mistrz olimpijski został przewieziony do Palmir pod Warszawą i tam rozstrzelany wraz z m. in. dwoma innymi olimpijczykami: Feliksem Żuberem i Tomaszem Stankiewiczem.

Dowiedz się więcej:

- [Wystawa „Janusz Kusociński”](#)
- [Ewelina Ślęzak: „Wyścig Kusego z tacą do gościa”, czyli historia Gospody pod Kogutem](#)
- [Spotkanie „Ten, który nie potrafił kapitulować. Życie Janusza Kusocińskiego” z cyklu „Tytani sportu”](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Palmiry, Sport, Zbrodnie niemieckie

Biografie